

vo življenje mladine. Tolmačil nam je, kaj se razume pod besedo vrl fant in vzorno dekle.

Potem so podali funkcionarji društva svoja poročila. Odbor društva se je izvolil večinoma po starem. Novih članov je pristopilo ta dan malo, pač pa se vedno prigrasujejo, tako da je upanje, da se bo število članov v tem letu jako dvignilo.

Na predlog predsednika, ki ga je stavil na občnem zboru, se je določil kot društveni praznik — praznik Kristusa Kralja. Ta praznik se je že tudi letos prav slovesno obhajal. Domači gospod župnik je ta dan daroval slovesno sv. mašo za člane in članice društva, ki so v precejšnjem številu pristopili k mizi Gospodovi. Pri sv. maši so člani društva tudi svetili. Tako se je društveni praznik cerkveno obhajal predpoldan. Popoldan pa se je vršila akademija na čast Kristusu Kralju. Predsednik je govoril o pomenu društvenega praznika in o tem, kdo je kriv pokvarjenosti mladine. Za govorom so trije: en fant in dva dečka, deklamirali primerne pesmi. Po deklamacijah je zadonela slovesna himna »Povsod Boga«. Za tem se je vprizorila igra »Sv. Germana«. Bog daj, da bi društveni praznik vzbudil med nami krepko zanimanje za vurbesko prosvetno društvo ter bi dal njivi naše katoliške prosvete novih delavcev. Živela katoliška slovenska prosveta! Zima bodi čas notranjega izobraževalnega dela.

★

Gornja Sv. Kungota. Tukajšnje katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 19. t. m., ob treh popoldne v Prosvetnem domu zabavne igre »Fips in Tipse«, burka »Krompir v uniformi« in kratko šaljivo igrice s petjem »Klobuk in robec«. Ker smo v teh žalostnih časih tudi poštenega razvedrila potrebni, pridite, ljudje božji, k tem igram, da za trenutek pozabite težo bridkosti današnjih dni! Vsak bo šel najbolje razporejen od igre, ker bo smeja na cente. Vstopnina nizka, slabe poti se ne bojte!

BODI APOSTOLI!

Knjižica s tem naslovom je namenjena vsem katoličanom brez razlike stanu. Vsebuje zlate nauke in poučne zgodbe za življenje. Dobite jo za 5 Din v Cirilovih knjigarnah in v tajništvu KA v Mariboru.

St. Pavel pri Preboldu. Naše Katol. izobraževalno društvo vprizori v soboto dne 18. novembra, ob pol osmih zvečer in v nedeljo dne 19. novembra, ob treh popoldne, v Društvenem domu v St. Pavlu J. Vombergarjevo igro tri-dejanko »Voda«. Za to izvirno komedijo, katero je igralo že nešteto odrov širom Slovenije z odličnim uspehom, so se tudi naši igralci pripravljali z vso vnemo. Pri predstavah sodeluje mešan in moški pevski zbor in tamburaši. Vsi prijatelji in sosede od blizu in daleč iskreno vabljeni!

St. Andraž pri Velenju. Katoliško prosvetno društvo ponovi v nedeljo dne 19. novembra v Društvenem domu igro v štirih dejanjih »Koroški tihotapci«. Začetek ob pol treh popoldne. Igra nam bo ponovno pokazala razmere, ki so pred 13 leti vladale na Koroškem. Vstopnina ostane ista kot je bila dosedaj. Ker osebnih vabil ne bomo razpošiljali, prosimo, da vzamete to povabilo blagohotno na znanje ter se odzovete v najboljnjem številu. Torej vsi domačini in sosede, na svidenje dne 19. novembra t. l. v našem Društvenem domu! — Odbor.

Prevoz 4.000 tonskega materiala v letalu.

V Novi Guineji nad Avstralijo v Tihem Oceanu, v nekdanji pokrajini cesarja Viljema, ki pripada danes k Avstraliji, so nemška letala trdke Junkers dosegla višek, kar se tiče težkega prevoza rudarskega materiala preko pragozdnega pogorja.

V zaledju Huon zaliva v Novi Guineji so odkrili Angleži zlate rudnike, ki so

obdani od 3500 m visokega gorovja in jih prikrivajo neprodorni pragozdovi in nepregledna močvirja. Zlata polja so od morske obale po navadnih človeških pojmi nedosegljiva. Po vojni so ugotovili angleški raziskovalci, da bi bilo mogoče, v cele tedne se raztezajoče pohode z domačimi nosači znatno okrajšati z letali. Pa tudi to nalogo so radi močvar zmagala edinole nemška Junkersova letala, ki so cela iz kovine. Še le težko Junkersovo letalo je postalo ključ do bogatih in povsem svežih zlatih rudokopov. Nemška letala so omogočila ustanovitev kolonije iskalcev zlata.

Leta 1931 so sklenile kanadske in avstralske rudokopne družbe, da bodo prepeljale s pomočjo letal na kraje kopanja zlata rude dva 2000tonska bagerja (stroj za izmetavanje blata, kamenja itd.), električno centralo, ki bo proizvajala 2000 konjskih sil, z vsemi različnimi pritisklinami in potrebščinami. V prevoznem programu je bila prevzeta tudi vsa preskrba belopolnih in drugopolnih rudarjev. Za izvedbo neverjetno težavnega programa so se izkazala uporabna edinole težka Junkersova letala. Ravno po preteku enega leta po sklepu pogodbe z omenjeno nemško tvrdko je bil prvi bager marca 1932 v polnem obratu na mestu, za katerega je bil določen, na peš nedostopnem kraju. Šest mesecev za tem je bil postavljen že tudi drugi bager. Vsi posamezni deli, skupno 4000 ton, med temi deli do 3500 kg teže, parni kotli, traktorji, avtomobili, razni drugi stroji ter orodja so romala na določena mesta s pomočjo tromotornih Junkersovih letal. Pri omenjenem prevažanju ni došlo niti enkrat do kakšne nezgode ali zasilnega pristanka. Na zlati koloniji, ki se dnevno razširja, je doslej zaposlenih 2000 belih ter domačinov. Ta kolonija dobiva vse življenjske potrebščine z aeroplani. Pri koloniji se je naselil celo farmer, katerega je preskrbelo letalo s celimi čredami goveje živine.

Ako bi bili hoteli izrabiti novoguinej-

je rekel tedaj. Padovka se je porogljivo in posmehljivo smejala.

»Sejo«, je rekla, ima župan z občinskimi možmi; tudi njen prejšnji gospodar je vedno trdil, da ima sejo, kadar je hotel izginiti kam »za oglo«. Tim je odgovoril prevzetno, da se s tako neolikano žensko sploh ne razgovarja.

Pripovedoval mi je, da se mora pri teh sejah vedno enako držati. Stoji ob lepem, izrezljanem naslonjaču in drži v roki čašo za sekt. Vselej napolnjeno s pravim sektom. Gospod Čresnik mu natoči vedno lastnoročno. Strašno priljuden da je. To je pripomnil, da je oplazil mene, ker mu še nikoli nisem postregel s sektom. Tim je moral pri slikarju vedno kazati zadovoljen obraz, kar pa mu ni bilo težko, ker je tako lepo ravnal z njim in mu nalival šampanjca; eno nogo je moral prevesiti čez drugo, se muzati in nekoliko pomežikovati z očmi.

Neki dan mi je rekla celo naša dobra Matilda, da je Tim že malo preveč ošaben. Čresnik mu je rekel, da je slika sedaj že gotova, da bo najboljša podoba v njegovi zbirki in da jo bodo

gotovo ponatisnili v nekem velikem ilustriranem časopisu. —

O Tim, tako kakor tebi, se je zgodilo tudi tvojemu ničemurnemu pradedu luciferju, ko je strmoglavil iz nebes v pekel. Neki dan je prišel gospod Čresnik k nam in prinesel s seboj pismo, ki mu ga je poslalo uredništvo nekega lista; v pismu je bilo napisano:

»Vaš srčkani, upijanjeni lakaj« bo v kratkem natisnjen v našem listu.

»Kako — kako upijanjeni lakaj?« je vprašal Tim in prebledel.

»No,« se je smejal gospod Čresnik. »Podobi sem dal tak naslov. Pod njo je namreč napisano: 'Upijanjeni lakaj'.

»Saj to — saj to vendar nisem jaz?«

»Seveda — kdo pa?«

Tim se je zrušil. Lakaj — on — Tim — pa lakaj. Ta podla, nizkotna beseda! In povrhu še »upijanjen! To je bilo še bolj nizkotno. Če bi se glasilo saj »opit«, ali tudi celo »pijan« — bi v besedi vendar bilo nekaj sile. Toda »upijanjen? Ta beseda pa je neizmerno smešna,

kov. Leta 1918 sta se zglasili pri Sarretu v neki pravni zadevi sestrj Katarina in Filomena Schmidt. Sarret je pričel kmalu za tem z obema sestrama istočasno ljubavno razmerje. Ženski — rodom Nemki, sta postali popolnoma orodje v njegovih rokah. Schmidtovi sta ostavili svojo bavarsko domovino iz pohlepa po lahkotnosti in sta se nastanili v Marseille, kjer sta otvorili modni salon. Kljub lepim dohodkom sta stavili obe žensčini na advokata tolike zahteve, da je zašel v velike dolgove. Ko so ga pričeli prijemati upniki, je iztuhel peklenški načrt, kako se bo dokopal prav hitro do večjih denar-

ska zlata polja, bi bili morali leta in leta izsekavati pragozdove, graditi ceste ter osuševati močvirja. Delo bi bilo zelo zamudno in bi bilo požrlo milijone

in milijone. Vso to delo so opravila tekom poldruga leta tri težka letala in si je prihranilo podjetje samo na obrestih 1 milijon dolarjev.

Marenberg. Dne 5. novembra je naš dol in hrib pokrivala bela snežena odeja. Ni nam še bila zaželjena. Z njiv še nismo vsega popravili, sadno drevje pa ima še polno listja, radi česar je sneg polomil mnogo vrhov in vej zlasti na mladem drevju. Sneg nas sili, da se bomo morali približati. Zato je ravno ob pravem času tukajšnje prosvetno društvo odprlo svojo knjižnico, da si bomo mogli izposojevati knjige za pouk in kratek čas. Na običnem zboru prosvetnega društva je bil z malimi izpremembami izvoljen stari odbor z g. Vinkom Hajncem, posestnikom v Zgornji Vižingi, na čelu.

Polenšak. Dan Vseh svetih je pač edini dan v letu, ko se vsak človek spomni svojih dragih tam na mirnem pokopališču. Ob tem spominu je vsako leto vedno več naših znancev tam na domu miru. Od teh jih hočemo zabeležiti po vrsti one, ki jih je angel smrti poklical pred sodni stol v zadnjih petih mesecih: Gera Zavec iz Polenšaka, stara 87 let; Gera Šešerko iz Zamenc, stara okoli 80 let; Majcen Jakob iz Preroda, občinski revež, star nad 70 let; Julia Rajh, zasebnica iz Bracławec, v objemu 73 let; Ana Tuš iz Polenec, umrla na porodu, zapustivši moža in 4 otročičke, stara 35 let. Njej je sledila enomesečna Lizika Cvetko iz Polenšaka. Razlike pač smrt ne dela, ne prizanaša ne mladini, ne starini, ne bogatašem, ne siromakom. Ob tem spominu mi letos posebno obstane pogled na najnovejših grobovih. Skupaj v enem grobu počivata brata Anton in Franc Lajh iz Lasigovec, ustreljena pred nekajimi dnevi s strelom iz vojaške karabinke. Bila sta na vasi pri botru v Bracławecih; med njimi je prišlo do prepira in nasledek je bil, da sta se brata Lajh, oba z enim strelom zadeta, ločila od tega sveta. Bila sta še polna življenske nade, stara komaj nad 30 let. Tesno združena v tem življenju, počivata združena tudi v skup-

nem grobu. Še niso utihnili glasovi o tem uboju, že se je vršil pogreb 40letne G. Visenjak iz Sirmec, ki je pa postala žrtev poskušene samomora vsled zavžitja mišnice. Tudi v bolnici ji niso mogli rešiti življenja. Rajna je bila mila in dobrosrčna žena; obup jo je privedel do tega čina. V mesecu juliju pa se je zastupil s pitjem esenca daleč na okoli znani izvrstni sodar Ivan Štebih iz Lasigovec. Za te vse umrle naj prosim usmiljenja pri pravičnem Sodniku nežni angel, šestletna Angelca Štebih iz Polenec, ki je te dni zapustila drage starše, bratce in sestre in se preselila v nebeške višave. Vsem pokojnim večni mir in pokoj!

Polzela. Marsikdo misli, da pri nas ni nič novega, ker se že dolgo ni nič slišalo o nas. Letos so vinogradiniki vsi žalostni. Trgatev je bila precej slaba. — Žalosna vest nas je zadela. Smrtna kosa je pokosila posestnika Jelena Ivana. Bil je krščanski mož in vsakemu v zgled. Nakopal si je bolezen v svetovni vojni. Videlo se je pri njegovem odprtem grobu, da je bil res mož. Sveti mu naj večna luč!

Orlavas pri Braslovčah. Tukaj je umrl in bil pokopan v soboto dne 4. novembra posestnik Matija Povše. Dosegel je visoko starost 78 let. Bil je mož, kakor jih je danes malo. Dober in vzoren gospodar, skrben oče svoje družine, kremitelj značaj, globoko veren, od zgodnje mladosti naročnik »Slovenskega gospodarja« ter drugih katoliških listov, katere je z velikim zanimanjem prebiral. Blagemu in vzglednemu možu naj sveti večna luč! Preostalim pa naše odkrito sožalje!

Nemirni Robinzoni.

Samotni otok.

Pitcairn se imenuje otočec v Tihem Oceanu. Prvič ga je zagledal s krova angleške ladje leta 1767 irski pomorščak Pitcairn in po njem je prejel otok tudi svoje ime. Omenjeni otok se dviga iz morja nekako na sredi med Avstra-

lijo in Južno Ameriko. Po obsegu meri komaj 5 angleških milj (milja 1.524 km) in najvišja višina ima 1000 m.

Radi neverjetno strmega obrežja je mogoč pristanek edino pri povsem mirnem vremenu in še to samo v prav malih čolnih na enem mestu.

O Pitcairnu bi res ne bilo poročati, ako bi ne bila njegova trdnjavska nedostopnost povzročila, da so se zatekli nanj ljudje, gnani od posebnih udarcev usode in so tamkaj tudi našli svojo novo domovino.

Upor na ladji.

Dne 4. aprila 1789 je zapustila angleška bojna ladja »Bounty« pod poveljstvom kapitana Viljema Bligha otok Tahiti v Tihem Oceanu. Vozila je seboj 1015 komadov krušnih dreves, katere je hotela prepeljati s Tahiti v angleške kolonije v Vzhodni Indiji. Par tednov po odhodu je izbruhnil na ladji upor, katerega je zakrivil kapitan s prestroгим postopanjem napram moštvu. — Upornike je vodil prvi ladijski oficir Christian. Poveljnik in njegovi zvesti so bili premagani, razoroženi in prepuščeni zelo negotovi usodi. Zmagovalci so prisilili kapitana, drugega častnika, zdravnika, botanika (rastlinoslovca) in 15 mornarjev, da so vstopili v čoln, katerega so opremili z jadrji, orodjem, z živili in je slobodno odplul, kam mu je bilo drago. Ladja »Bounty« je odjadrjala pod poveljstvom Christiana in je dosegla po par dneh otok Tabuai, ki spada k Rurutu skupini v Tihem Oceanu. Po izvršeni vstaji je znal novi kapitan in njegovi ljudje, da ne bodo nikdar več smeli med civilizirane ljudi. (Vsaka vstaja na ladji se kaznuje neusmiljeno s smrtjo.) Edini izhod upornikov je bil: naselitev na samotnem otoku.

Zopet na potovanju.

Otok Tubuai nikakor ni bil paradiz, kakor so prvotno domnevali vstaši. Radi dveh vzrokov so zapustili mornarji komaj postavljene koče: domačini so se obnašali skrajno sovražno proti nepo-

nih svot. Pred vsem je omočil Filomeno z njenim starim ljubčekom, Katarino pa z 65letnim kapitanom. Oba moža je zavaroval za visoke svote in sta tudi kmalu umrla. Zavarovalnica je ženam izplačala zavarovalnino. Lahko prisluzeni denar je bil kmalu zapravljen in Sarret je pregovoril oboje vdovi, da sta pohčerrili jelično deklico, katero je trojica s pomočjo mlajšega zdravnika visoko zavarovala. Obe ženski sta spravili zavarovano naglo s pomočjo strupa ter alkohola s poti in visoka zavarovalnina je bila zopet izplačana. Vse je šlo po sreči in denar je kmalu skopnel. Sarret je poneyeril nek njemu

»Če ne spremenite naslova,« je rekel Tim, »se ustrelim.«

»Nič ne škoduje,« je rekel slikar ravno-dušno, »slika je že gotova.«

Žage še vedno niso zgradili; z zidavo še niti začeli niso. Žagar je denar, ki ga je prejel za zavarovalnino, zaklenil v železen predal, od katerega se ne premakne več. Če mu kdo svetuje, naj že vendar začne graditi žago, postane sirov, kriči, češ, da ga hočejo opehariti in mu ukrasti denar. Najbrž ni več pri zdravi pameti. O njegovem sinu nihče ni ničesar slišal.

Sosedova Lizika se je zelo izpremenila. Tiha in boječa je kar čez noč postala živahna; lišpa se in v nedeljo hodi na ples. Izpremenila se je iz jeze, da jo je Tonče zaradi Bianke tako preziral.

Meni kar nič všeč ni, kar se godi z njo. To ni nič kaj samoraslega, zdravega pri tej njeni veselosti in zabaveželjnosti. Kakor smeh je iz bolne duše. Kar pa mi ugaja še manj, je to, da se mladi Čresnik vedno bolj suče okrog nje. Kaj pa namerava ta vihra z lepim dekletom?

Pravi, da hodi za njo zaradi svoje umetnosti, da jo bo slikal. Ne zaupam malopridnežu; gotovo ni eden tistih, ki svoje umetnosti še nikoli niso oskrunili, ki je še nikoli niso usužnjili svojim strastem; imam ga za enega tistih umetnikov, katerim je njihova umetnost le zvodnica. Takih ljudi je dosti med pesniki, slikarji, glasbeniki in gledališkimi igralci. Umetnik mora varovati svojo umetnost, da ostane čista, kakor duhovnik svojo cerkev, učitelj svojo šolo, sicer se tudi pregreši v svoji službi.

Temu Čresniku kar nič ne verjamem, da hoče slikati Liziko samo za to, ker vidi v njej lep model. Večkrat me je sram te nezaupnosti, ker nimam nobenih dokazov za njo. Tedaj si pravim: saj si postal tudi ti že tak žalosten filister, ki se briga za tuje stvari, katere mu prav nič niso mar. Če slika tale Čresnik manjvredne podobe in če ga slučajno hočeš presojevati, tedaj mu povej to v obraz. Kar pa ta Čresnik počne kot zasebnik, ti ni prav nič mar, kajti nisi njegov spovednik, ne varuh, ne sodnik, niti njegov prijatelj. Pusti čenče malenkostnim malomeščam